

# Werken aan het spellinggeweten



**Boete voor spelfouten** Een Amerikaanse rechter heeft een advocaat bestraft voor zijn vele spelfouten en zijn abominabele taalgebruik in stukken die aan de rechtbank gericht waren. De rechter vatte dat op als belediging van het Hof en halveerde de vergoeding voor de uren die de advocaat aan zijn papierwerk had besteed van 300 naar 150 dollar per uur, waardoor de advocaat 31.500 dollar misliep. (New York Times)

In de opleiding tot remedial teacher van de Pabo van Saxion Hogeschool IJselland hebben studenten in het kader van de module 'Spelling' ideeën verzameld om aan het spellinggeweten van leerlingen te werken. Vervolgens hebben ze werkwijzen beschreven om de toepassing van geleerde stof in spontane spellingproducten te verbeteren. In dit artikel inventariseren we de gedane suggesties.

1. Kinderen denken eerder na over de spelling van hun stelopdrachten wanneer deze voor hen functioneel zijn, zoals bij het schrijven van een stukje voor de schoolkrant, de internetsite van de school, een brief aan oma, en dergelijke. Meestal schrijven kinderen 'voor de prullenbak', en uit dit soort opdrachten is weinig motivatie te halen om aan een mooi en foutloos product te werken. Het

verbeteren van het spellinggeweten is dus vooral een kwestie van motivatie. Kinderen moeten het willen om er iets moois en leuks van te maken, zonder schrijffouten.

2. Het in woorden vatten en op papier zetten van je gedachten is op zich al een moeilijke opdracht; veel kinderen kunnen niet tegelijkertijd ook nog over de spelling nadenken. Daarom is het belangrijk stellen als een cyclisch proces te zien, waarbij leerlingen gefaseerd werken naar een eindproduct. In de laatste schrijffase moet dan expliciet ook naar de spelling gekeken worden. Dit geldt met name voor stelopdrachten waarbij leerlingen aan een werkstuk, een brief of iets dergelijks werken.
3. Ook bij de vele invullesjes kan aandacht gevraagd worden voor de spelling van het geschrevene. De leerkracht kan het tot een routine maken om aan het eind van het schrijfmoment in de les steeds met de leerlingen naar de spelling te kijken.
4. In spontane stelopdrachten hebben kinderen niet alleen moeite met de spelling, ook het leren formuleren is vaak een groot probleem. Het herhaaldelijk teruglezen van het geschrevene is daarbij van groot belang. Leerlingen moeten daar tijd en geduld aan besteden en de 'klaar-af'-houding afleren.
5. Het is een goed idee om kinderen elkaars werk te laten nakijken. Dit is ook goed voor de controleurs. Zij kunnen goed

geschreven woorden zien die zij in hun eigen werk fout geschreven hebben. In tafelgroepen kan er een gewoonte van worden gemaakt de schriften even een kwartslag door te geven aan een 'schoudermaatje'.

6. U kunt in een spontane stelopdracht woorden uit een bepaalde spellingcategorie laten arceren om zo een goede grondhouding aan te leren.
7. De leerlingen kunnen stelopdrachten op de computer uitvoeren en daarbij gebruik maken van de spellingcheck van de computer.
8. Vertel de kinderen niet welke fouten ze hebben gemaakt, maar alleen hoeveel. Laat ze zelf de fouten opzoeken.
9. Een variant hiervan is in de kantlijn een kruisje te zetten bij de regel waar een fout staat. Ook kunt u de leerling een kladblaadje geven met een aantal goed geschreven woorden. De leerling moet deze in zijn eigen tekst verbeteren.
10. Laat de kinderen de tekst herlezen en vraag hen op zoek te gaan naar fouten, waarbij op een speciale spellingafspraken of -categorie gelet wordt.
11. Verzamel de foutgeschreven woorden van leerlingen en laat deze inoefenen. U kunt deze lijst vervolgens gebruiken voor een individueel dictee.
12. De leerlingen kunnen de correcte schrijfwijze van woorden ook eens opzoeken in een woordenboek, in het groene boekje, of in 'De Lijsterbij'.

13. Leer de kinderen aan om na een paar minuten schrijven even op zoek te gaan naar fout geschreven woorden. Daarmee went u hen aan tijdens het schrijven regelmatig na te lezen wat ze geschreven hebben.
14. U kunt in tafelgroepen een spellingleider aanstellen die om advies gevraagd kan worden.
15. Kies met de klas 'de spellingkanjer van de week'. Daarmee toont u de klas het belang aan van een goede spelling en zet u kinderen aan goed hun best te doen.
16. U kunt de leerlingen vertellen dat bij het schrijven van boeken en artikelen in tijdschriften vaak een bureauredactie en een corrector ingeschakeld worden. Deze rollen kunnen in de klas worden verdeeld bij bijvoorbeeld groepsopdrachten.
17. Laat kinderen in het eigen stelwerk woorden zoeken uit een bepaalde spellingcategorie.
18. Vermenigvuldig wekelijks teksten van leerlingen, of zet delen ervan op het bord, en laat de leerlingen met elkaar de stijl en spelling bespreken.
19. Spreek van tijd tot tijd af om extra op een bepaalde spellingcategorie te letten.
20. Laat de kinderen samen een tekst of verhaal schrijven. Om beurten schrijven ze dan een zin en kijken vervolgens samen of het goed op papier staat. Deze werkvorm heet bij coöperatief leren 'Tweetal Coach'.